

PRZEWODNICZĄCY KRAJOWEJ RADY GOSPODARKI WODNEJ

ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa

BAP-ag.0001.1.2016

Warszawa, dnia 25 stycznia 2016 r.

Pan

Sławomir Mazurek

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do pisma Pana Ministra przekazującego do konsultacji *Projekt założeń do Planu rozwoju edukacji ekologicznej eduEKO 2020: ekologia, komunikacja, odpowiedzialność* przedstawiam opinię Krajowej Rady Gospodarki Wodnej (KRGW) do powyższego dokumentu.

Opracowanie Planu... jest na pewno celowe, ale pożądane jest, aby przysposabiał on do postępowań prowadzących do działań spełniających zasady zrównoważonego rozwoju. Wprawdzie w tytule dokumentu jest wyraz „odpowiedzialność”, co może być kojarzone z dążeniem do zrównoważonego rozwoju, ale z przedstawionego wykazu problemów nie wynika jednoznacznie, że takie będzie jego przesłanie. Plan powinien być adresowany nie tylko do społeczeństwa, ale w szczególności do społeczności lokalnych, a także do instytucji, organizacji i różnych grup zawodowych. Takie dostosowanie programów edukacyjnych do specyfiki i uwarunkowań pozwoli na bardziej aktywny udział interesariuszy w procesie edukacji, a tym samym efektywność szkolenia i utożsamianie się z jego celami, w tym ze stosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiony dokument ma charakter bardzo ogólny, dlatego trudno odnieść się do jego zakresu merytorycznego. W opinii KRGW celowe i niezbędne jest ujęcie w celach Planu... zagadnień związanych z gospodarowaniem wodą podstawowym, o strategicznym znaczeniu dla kształtowania środowiska zasobem naturalnym. Problem ten nabiera szczególnego znaczenia w kontekście środowiskowym i społecznym, z uwagi na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych oraz ochronę przed zjawiskami ekstremalnymi, jak powódzie i susze w obliczu zmian klimatycznych. Dotychczasowa praktyka z konsultowania dokumentów planistycznych, takich jak *Plany zarządzania ryzykiem powodziowym* czy *aktualizacja Planów gospodarowania wodami*, wyraźnie wskazują na niewielkie, pobieżne zainteresowanie i nikłą znajomość tych zagadnień przez społeczeństwo, a także media. Umieszczenie gospodarki wodnej w celach projektu niewątpliwie wpłynie na podniesienie jej rangi i pokreślenie jej znaczenia dla rozwoju i ochrony ekosystemów oraz podniesienia świadomości społecznej. Warto podkreślić, że Minister Środowiska w zakresie swoich kompetencji ma dwa działy administracji rządowej „środowisko” i „gospodarka wodna”.

Współczesne doświadczenia – często występujące zjawiska powodzi i suszy – wyraźnie wskazują, że edukacja ekologiczna powinna kreować postawy postępowania prowadzące do rozwiązań zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa powodziowego, dostępność wody dobrej jakości, ochronę cennych zasobów przyrody i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych zapewniające zaspokojenie potrzeb społecznych i harmonijny, zrównoważony rozwój gospodarczy. Dlatego KRGW uważa za celowe wprowadzenie do Planu... zapisów jednoznacznie promujących konsekwentne stosowanie i wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą działania prowadzone w gospodarce wodnej powinny być prowadzone w sposób uwzględniający równorzędne traktowanie rozwoju gospodarczego i potrzeb społecznych oraz wymogów ochrony środowiska, jako dziedzictwa przekazywanego przyszłym pokoleniom. W związku z powyższym KRGW proponuje w załączeniu stosowne uzupełnienia do tekstu opiniowanego dokumentu.

Przedstawiając powyższą opinię KRGW wyraża przekonanie, że zostanie ona wykorzystana przy opracowywaniu treści Planu eduEKO.

Leszek Bagiński

**Przewodniczący
Krajowej Rady
Gospodarki Wodnej
Leszek Bagiński**

Załącznik

Propozycje uzupełnień do tekstu

Projekt założeń do

Planu rozwoju edukacji ekologicznej eduEKO 2020: ekologia, komunikacja, odpowiedzialność

1. *Plan* zostanie sporządzony na podstawie przygotowanej diagnozy dotychczasowych działań w zakresie edukacji ekologicznej.
2. Proponowana struktura dokumentu przedstawiać się może według schematu:
 - Wstęp
 - Diagnoza
 - Cele
 - Główne obszary tematyczne
 - Grupy docelowe
 - Narzędzia
 - Wskaźniki realizacji
 - Interesariusze
 - Harmonogram wdrażania
 - System monitorowania
3. Cele *Planu* sformułowane będą z uwzględnieniem diagnozy dotychczasowych działań. Celem głównym będzie ukształtowanie pozytywnych postaw i motywacji w zakresie **wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującej harmonijny wzrost gospodarczy, zaspokojenie potrzeb społecznych i spełnienie wymagań** ochrony środowiska i przyrody poprzez dostarczanie odbiorcom wiedzy i umiejętności **identyfikacji ryzyk środowiskowych (oraz) poprzez zapewnienie kontaktu z przyrodą i szkolenia z zakresu rozumienia i interpretacji przepisów ochrony środowiska i gospodarki wodnej.** Konieczne będzie także określenie celów szczegółowych.
4. *Plan* określi najważniejsze obszary tematyczne, w których powinna być prowadzona edukacja ekologiczna.
5. **Analiza SWOT**
6. Istotne będzie prawidłowe określenie grup docelowych, nie koncentrując się jedynie na dzieciach i młodzieży, ale kierując działania także do osób dorosłych, w tym m.in. nauczycieli, konsumentów, producentów. Działania muszą być także prowadzone językiem korzyści **społeczno - ekonomicznych**, z uwzględnieniem hasła: „myśl globalnie, działaj lokalnie” oraz **dopuszczeniem opinii krytycznych na temat dotychczasowych efektów ograniczania** Sposób ich prowadzenia umożliwiać będzie

- dostęp do edukacji dla wszystkich przedstawicieli grup docelowych (z uwzględnieniem m.in. osób o specjalnych potrzebach).
7. Przyjmuje się pięcioletni okres obowiązywania *Planu* (lata 2016-2020) oraz jego kontynuowanie po roku 2020, w okresach zbieżnych z kolejnymi perspektywami budżetowymi UE.
 8. Działania będą finansowane ze środków krajowych i zagranicznych, z uwzględnieniem tzw. koncepcji zielonych zamówień i w funkcji celu jakim winien być prawidłowo rozumiany zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy.
 9. Konieczne będzie wskazanie interesariuszy i ich roli w realizacji *Planu*. Wszystkie działania realizowane będą na zasadach partnerstwa z interesariuszami, w tym z innymi resortami, organizacjami pozarządowymi i sektorem komercyjnym. Przewidziane jest także prowadzenie konsultacji społecznych i udział interesariuszy w monitorowaniu realizacji *Planu* (np. w formule komitetu sterującego).
 10. Wskaźniki realizacji celów *Planu* zostaną określone m.in. w oparciu o wyniki *Badań świadomości ekologicznej Polaków*.
 11. Przewiduje się ewaluację mid-term *Planu* pod kątem realizowania wyznaczonych w nim celów. Przedstawienie wyników nastąpi w formie raportów, a ewaluacja posłuży do przygotowania dokumentu na kolejne lata.
 12. *Plan* będzie odnosić się do dokumentów strategicznych i programowych, w tym dokumentów UE i dokumentów o charakterze międzynarodowym¹. Ponadto będzie uwzględniał wyniki bieżących ewaluacji w zakresie skutków społeczno – ekonomicznych wywieranych przez dotychczasowe rozumienie zasad ekorozwoju.
 13. Zarządzanie planem.

¹ Dokumenty te mają różny charakter i zasięg oddziaływania. Będą to np. zarówno strategie zintegrowane (*Średnio- i Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego*), jak i dokumenty UE (*Europa 2020*) czy ONZ (*Strategia Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju*).